

14 september 2025 - startzondag

**HOUD JE OGEN EN OREN GOED OPEN
VOOR HET WERK VAN DE HEILIGE GEEST**

Handelingen 8, vers 26 t/m 40

Ik wil de preek beginnen met een kort verhaaltje. Over Danny. Zijn naam klinkt best wel vriendelijk, maar in werkelijkheid was Danny een leider van een geweldadige bende in Paarl, Zuid-Afrika. De achterbuurt waar Danny woonde, stond bekend als een van de gevaarlijkste van het land. Kinderen voelden zich daar gedwongen om lid van een bende te worden, om bescherming te vinden. Ze leerden vroeg met wapens om te gaan. Omdat het er in Paarl niet zachtzinnig aan toe ging en Danny daarvan mede de oorzaak was, kwam hij in de gevangenis terecht. Op een keer ging hij daar naar een kerkdienst. Hij zat daar in de gevangeniskerk - een bendeleider, van top tot teen onder de tatoeages - en... hij kwam tot geloof. Eenmaal terug in zijn wijk in Paarl ging hij naar de schooldirecteur van de lagere school en maakte hij een plan om het leven in de wijk te verbeteren. Bij de school lag een braak terrein. Er werd een tuin gemaakt. Danny praatte met zijn medebendeleiders: 'zo kan het niet langer, onze kinderen verdienen beter!' En... hij overtuigde hen. Ze werkten mee. Bendeleiders van weleer verbouwden nu tomaten, aubergines en sperziebonen. En Danny, een kleerkast van een man, vertelde nu zondagsschoolverhalen aan de kinderen in zijn buurt.' ... 'Eén man maakt het verschil', zo luidt de titel van het boek waarin dit verhaal door Bram van de Beek is opgenomen.

Waarom dit verhaal? Nu, het gaat mij hierom: door die ene ex-gedetineerde Danny ontstond er iets nieuws in die wijk in Zuid-Afrika: een groentetuin. Een zondagsschool. Een stukje van Gods Koninkrijk. Gods Geest ging dus niet de hele wijk in één keer bekeren. Nee, Gods Geest werkte via die ene Danny. ... Zou dat het ook zijn geweest waarom Filippus door God op weg werd gestuurd om daar ergens tussen Jeruzalem en Gaza op een verlaten weg te gaan wandelen? Het was best vreemd, want die Filippus was op dat moment bezig met zendingswerk in Samaria. En als je even wat terugleest in het hoofdstuk waar wij ook een stukje uit hebben gelezen, dan zie je dat het zendingswerk in Samaria bijzonder goed ging. Er kwamen veel mensen tot geloof. Er ontstond grote blijdschap in die stad, zo staat er in vers 8. Vervolgens ging het zendingswerk ook nog door in veel dorpen van de Samaritanen (vers 25). Maar tijdens deze bloeiende zendingsmissie wordt

Filippus er dus tussenuit geroepen... voor een ontmoeting met één persoon, ergens op een verlaten weg. Dat is niet zo efficiënt, zo zou je kunnen zeggen. Maar wat is dit tot iets wonderlijks uitgelopen! God had het helemaal zo gearrangeerd., want: terwijl Filippus daar vanuit Samaria op die verlaten weg liep, kruiste zijn weg precies de weg van een Ethiopische man die vanuit Jeruzalem naar het zuiden reisde. Ze kregen een geloofsgesprek. En de man wilde gedoopt worden. En - toeval bestaat niet - ze kwamen ook nog eens water tegen in die woestenij. Doopwater. Gods Geest was bezig, ging een wonderlijke weg... via die ene Danny in Zuid-Afrika... en via die ene Ethiopische man daar onderweg naar huis. Nu, daarmee zijn wij gelijk bij de boodschap aangekomen die ik vanmorgen wil doorgeven: **laten wij heel goed onze ogen en oren openhouden voor het werk van de Heilige Geest.**

Die ene persoon daar in die gevangenis ergens in Zuid-Afrika. Die ene ontmoeting daar op die verlaten weg vanuit Jeruzalem. God wil ons door Zijn Geest meenemen naar zulke toevallige ontmoetingen, naar zulke kleine maar wonderlijke gebeurtenissen, naar zulke soms ook heel gewone momenten waar je zo overheen zou leven maar waar de Heilige Geest aan het werk is. Hij wil ons daarin betrekken..., daar getuige van laten zijn, daarvan laten genieten..., of daarin ons een taak geven. Gods Geest werkt dan daar..., dan daar..., dan in die persoon..., dan in dat moment... Voor ons komt het erop aan om je ogen en oren daarom goed open te houden. Dan valt er veel te ervaren, te genieten, maar ook veel meer te doen en te betekenen in God Koninkrijk.

Laten wij daar eens dieper op ingaan, zodat het voor ons hopelijk ook wat helder wordt wat je deze week dan kunt verwachten van dat werk van de Heilige Geest in en door ons heen.

Allereerst maar even starten met een uitspraak van de grote filosoof Johan Cruijff: 'je gaat het pas zien, als je het doorhebt'. Bij Johan Cruijff ging het volgens mij over voetbaltechnieken, maar het is ook zo in het geloof: *je gaat het pas zien, als je het doorhebt*. Je gaat het pas zien, als je het doorhebt dat de Heilige Geest veel meer doet en veel meer aanwezig is, dan je in eerste instantie zou denken. Wat bedoel ik? Nu: Gods Geest werkt in heel gewone personen. In zo'n Danny, waar ik de preek mee begon. Maar ook werkt de Heilige Geest in een kind. Of in die ene oudere. Gods Geest werkt in iemand met een topbaan en een cv van drie kantjes, maar ook in iemand die zorgafhankelijk is. ... Gods Geest is veel meer aanwezig dan wij ons bewust zijn waarschijnlijk. Gods Geest werkt in de kerk, hier in de gemeente - ik zie het! - maar ook op plaatsen die je niet zou verbinden met Gods Geest: op een eenzame, verlaten weg bij Filippus,

of in dat stille straatje in Maarssen-Dorp. Gods Geest werkt tijdens een evenement met 60.000 christenen zoals Opwekking, maar ook in die kerk die nauwelijks de organisatie rond kan krijgen, omdat zij met zo'n klein clubje (grijze) mensen zijn. Gods Geest is aanwezig op een Bijbelschool, maar ook in een gevangenis. In het ziekenhuis en in een azc: een van onze gemeenteleden is juist daar tot geloof gekomen! Je ziet het, als je het doorhebt. Je ziet veel meer, je ontdekt veel meer, je ervaart veel meer, als je je er bewust van bent.

Ik ga nog even verder: de Heilige Geest werkt in die gemeenteleden die overal op en in zitten en bekend staan om hun rijke geloofskennis, maar de Heilige Geest werkt ook in die gemeenteleden die wat onzichtbaar zijn en die het lastig vinden om iets in de groep te vertellen omdat zij veel minder kennis menen te hebben van het geloof dan die of die.

De Heilige Geest werkt in kerkdiensten, op een jeugdweekend met de kerk, tijdens Bijbelkringen, maar ook in die ontmoeting die je 'toevallig' met iemand hebt in een winkel, of bij je sport. Of, zoals ik vorig weekend van een gemeentelid hoorde: hij had zo nu en dan een geloofsgesprek met een Albert-Heijn medewerker die de boodschappen kwam brengen. Nu, terwijl ik tijdens die bezorgmomenten vooral bezig ben met 'heb ik alles wel wat ik heb besteld', is hij met de vaak buitenlandse bezorgers aan het praten over kerk en geloof en delen zij echt wat met elkaar. Want het is echt zo: soms geeft de Heilige Geest zomaar een opening tot gesprek, een aanleiding om met elkaar iets dieper te spreken, of een moment dat je echt heel dicht bij de ander kan zijn. Soms ontdek je – zoals hier bij Filippus - zomaar onderweg water om te dopen..., of krijg je een naam in gedachten waar je wat mee moet doen in deze week..., of een idee om een ander te helpen, of een tekst om iemand mee te geven..., of komt er een vraag naar je toe waar jij het antwoord van kan zijn.

De Heilige Geest werkt... en werkt op heel veel manieren... en op heel veel momenten. Zijn werk is veel meer divers, veel rijker, veel creatiever, dan wij soms voor mogelijk houden. Soms werkt de heilige Geest gewoon binnen de lijntjes, in het heel gewone, keurig volgens de kerkelijke traditie. Het werk van de Geest is niet altijd nieuw, anders, vreemd, spontaan. En soms werkt de Heilige Geest juist wel in het onverwachte, het uitzonderlijke, buiten mijn eigen comfortzone en moet ik zelf wat drempels over of barricades door om daar iets van te kunnen ervaren. Het werk van Gods Heilige Geest is zo veelzijdig..., groots..., moois...

Maar... dan moet je dus wel je ogen en oren ervoor open houden. Nu, die Filippus deed dat. Hij hoorde een engel spreken en luisterde naar hem, toen die engel zei dat Filippus zijn werk even moest loslaten en moest aan wandelen op die eenzame weg.

Misschien vind je het wonderlijk om te horen dat Filippus door een engel werd aangesproken – hoe zal dat geweest zijn? Een stem? Een droom? Een toevallige voorbijganger die achteraf een engel bleek te zijn?

Wonderlijk... - maar de schrijver Lukas schenkt daar niet zoveel aandacht aan... Nee, het nog grotere wonder was misschien wel dat Filippus zijn werk los kon laten, dat hij zijn programma voor de komende tijd liet doorkruisen en dat hij iets ging doen wat aanvankelijk heel onbestemd bleef en wat veel kostbare tijd zal gaan kosten: een wandeling op die verlaten weg... Tja, Gods Geest kijkt meestal niet of wij een gaatje in onze agenda hebben en Hij wacht ook niet tot wij er zelf echt iets in zullen zien en ervan overtuigd zijn... Nee, beschikbaar zijn. Willen gaan voor God. En daarom je ogen en oren openhouden. Filippus gaat.

Maar Filippus is dus niet puur lijdend voorwerp, omdat alles door Gods Geest hier wordt gearrangeerd. Nee, Filippus gaat. En – zo vertelt Lukas ook heel mooi: Filippus rent op die Ethiopische man af, als die wagen van de man in het zicht is. Filippus lijkt wel nieuwsgierig, of enthousiast om die man te ontmoeten. En hij vraagt onbeschroomd (of wat gespannen misschien) aan die man of hij hulp nodig heeft bij zijn Bijbelstudie.

Als de Heilige Geest werkt, dan gaat dat dus niet volledig buiten ons om, alsof wij slechts toeschouwers zijn, of puur mechanische instrumenten in Zijn hand. Nee, als de Geest roept en wenkt en werkt, dan wil Hij ook dat wij zelf nadenken, dat wij beslissingen nemen..., dat wij stappen zetten..., dat wij op een ander afstappen..., dat wij onze mond opendoen. Hij schakelt ons in... Je bent dus niet bepaald uitgeschakeld.

Maar... *hoe kan je nu weten of iets het werk van de Heilige Geest is, of niet?* Je kunt toch niet zomaar alles gaan duiden als 'dat is van de Heilige Geest', of 'ik moet dit doen, want ik voel mij gestuurd door Gods Geest'? ... Nu, een aantal dingen hierover:

Allereerst: ik ben eigenlijk niet zo bang dat wij dingen, gebeurtenissen of een roepstem *te veel* als het werk van de Heilige Geest zouden zien. Ik ben eerder bang dat wij *te weinig* van de Heilige Geest opmerken. Daarom ook de oproep om je ogen en oren open te houden.

Ten tweede: we moeten daarin zelf soms ook zoeken. Door te bidden: 'Heere, wat wilt U duidelijk maken?' Of: 'wilt U het duidelijk maken of dit van U is of niet?' Door er over te praten met anderen: 'wat denk jij?' 'Wat zijn uw ervaringen?' 'Hoe werkt de Heilige Geest in uw leven?' ... Door je verstand te gebruiken ook. Te leren van het verleden. Hoe de heilige Geest in andere tijden heeft gewerkt. En wat niet zo Geestelijk was, wat aanvankelijk misschien juist wel zo leek. Met elkaar dus ook op zoek gaan: wat is nu het werk van de Heilige Geest?

Maar vooral is ook dit belangrijk: *waartoe leidt het?* 'Is deze ontmoeting het werk van de Heilige Geest?' 'Is deze baan misschien leiding van de Heilige Geest?' 'Wil de Heilige Geest misschien door mijn gevoel spreken?' Nu: *waartoe leidt het?* ... Als je kijkt naar Filippus en die hooggeplaatste meneer uit Ethiopië... waaruit kan je concluderen dat dit het werk was van de Heilige Geest? Vanwege die toevalligheden, dat zij elkaar tegenkwamen op die verlaten weg? En dat er plotseling water was om

tee dopen? Nee, *Jezus kreeg uiteindelijk de eer!* Dit wat er met Filippus gebeurde was 100% werk van de Heilige Geest, want deze man uit Ethiopië leerde Jezus kennen. Ja, hij ontdekte zelfs zoveel van Jezus, dat hij niets anders wilde dan gedoopt te worden, met Jezus te sterven en weer op te staan.

Het werk van de Heilige Geest, dat heeft alles te maken met Jezus. Dat Jezus de eer krijgt. Dat iemand kind wordt van de hemelse Vader. Dat een mens bevrijd mag worden van zijn of haar schuld, van zijn of haar schaamte. Dat iemand weer een stukje hoop en perspectief ontvangt. Dat het Koninkrijk van God oplicht. Dat zie je gebeuren, als de Heilige Geest aan het werk is.

Daar waar iemand zijn verleden achter zich kan laten en verder met God wil, daar is de Heilige Geest aan het werk. Maar daar waar in een gemeente een groot wonder gebeurt en de voorganger wordt op een voetstuk geplaatst omdat hij de gave van genezing heeft, daar kan het zo geesteloos zijn. *Waar Jezus de eer krijgt. Waar de hemelse Vader wordt gevonden. Waar geloof, hoop en liefde ontluiken, bloeien, groeien..., daar is de Heilige Geest aanwezig en in ons aan het werk.*

De Bijbelse geschiedenis laat de lijn zien: Vader → Zoon → Heilige Geest. En wanneer zie je nu dat de Heilige Geest aan het werk is? Als de omgekeerde beweging wordt gemaakt: Heilige Geest → Jezus de Zoon → onze Vader in de hemel. Als de Heilige Geest mensen tot Jezus brengt, of open voor Hem maakt... en als zo de weg tot de hemelse Vader wordt gevonden. De Heilige Geest neemt ons mee, via de Zoon, tot de Vader. Hij maakt ons tot hoe wij als mensen zijn bedoeld. Volgeling en vriend van Jezus. En kind van de Vader. Beeld van God. De Heilige Geest brengt ons tot de vreugde van het geloof en het leven met God. Die Ethiopiër vervolgde dan ook zijn weg met blijdschap. Hij had echt die vreugde in God, door Jezus, dankzij de Heilige Geest gevonden. Wanneer weet je of iets van de Heilige Geest is of niet? Wees niet al te voorzichtig om iets van de Heilige Geest te noemen. Bid om wijsheid en gebruik je verstand. En wees net zoals Filippus op dit doel gericht: Jezus. Zijn Koninkrijk. Zijn redding. De eer van God.

Nog heel even over dat werk van de Heilige Geest..., ter ondersteuning waarom je echt je ogen daarvoor moet openhouden en waarom je daar zelf ook zo blij van kunt worden als je daar iets van ziet, of als je zelf ook ingeschakeld wordt:

Die Ethiopische man wordt in onze tekst vijf keer eunuch genoemd. Nu kan deze term gewoon betekenen dat hij een hoge positie heeft aan het hof, maar oorspronkelijk betekent 'eunuch' dat iemand ontmand is. Zijn zaadballen zijn verwijderd met als doel dat hij in bepaald opzicht geen gevaar aan het koninklijke hof vormde. Ik weet niet hoe hij dit heeft beleefd als dit ook bij hem het geval zou zijn geweest, maar iemand vergeleek hem eens met een transgender, want een eunuch paste ook niet in het eenvoudige plaatje 'man of vrouw'. Een eunuch kon zijn identiteit niet halen uit zijn geslacht-

telijkheid. Hij was geen vrouw, maar ook niet helemaal man. In de tijd van de Bijbel mocht zo'n persoon zich niet bij de tempel begeven, want verminkingen pasten niet bij de volmaakte God. Wat dat betreft vraag ik mij eigenlijk af hoe deze eunuch na zo'n lange reis zijn bezoek aan de tempel in Jeruzalem zou hebben ervaren... Maar hier in deze ontmoeting met Filippus mocht deze eunuch horen dat ook hij bij Jezus mocht horen. Hij mocht met Jezus een nieuw leven beginnen, ondanks zijn verleden, ondanks zijn lichaam. Wat mooi!

De eunuch was op het moment dat Filippus op het raampje tikte aan het lezen uit Jesaja 53, over het lam dat naar de slachtbank werd geleid, over de Heere Jezus..., maar stel dat hij na deze ontmoeting met Filippus weer verder is gaan lezen uit de boekrol van Jesaja hè? Dan heeft hij mogelijk ook Jesaja 56 gelezen. Ik citeer Jesaja 56: *Want zo zegt de HEERE over de ontmanden die Mijn sabbatten in acht nemen, verkiezen wat Mij behaagt, en vasthouden aan Mijn verbond...: Ik zal hun in Mijn huis en binnen Mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan die van zonen en dan die van dochters; een eeuwige naam zal Ik ieder van hen geven, een naam die niet uitgewist zal worden.* Het is nu werkelijkheid geworden! Deze man mocht nu bij God horen, dankzij Jezus met Wie hij in het doopwater is ondergaan en weer opgestaan!

En ik moet ook aan nog iets anders denken... Jezus had, vlak voor Zijn hemelvaart, tegen Zijn leerlingen gezegd: *jullie zullen de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal... en jullie zullen Mijn getuigen zijn, zowel in Jeruzalem, als in heel Judea en Samaria, tot aan het uiterste der aarde!* Nu, Ethiopië werd in die tijd als het einde van de aarde gezien. Ik lees Jezus' woorden nu nog een keer: *jullie zullen de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal... en jullie Mijn getuigen zijn, zowel in Jeruzalem, als in heel Judea en Samaria, tot aan het uiterste der aarde!* Het Evangelie van Jezus was inmiddels verkondigd in Jeruzalem en in Judea...en Filippus was op dit moment op zendingsreis in Samaria waar velen tot geloof kwamen... en nu was hij getuige van de bekering van iemand, ja... van dat uiterste van de aarde! Jezus' beloften kwamen helemaal uit! En Filippus mocht hier zelf en stukje van die belofte zijn!

Nou, daarom is het zo mooi om je ogen open te houden voor het werk van de Heilige Geest..., daarom is het zo mooi om je ook zelf te laten inschakelen door de Heilige Geest: mensen mogen tot bloei komen..., ondanks hun verminkingen, schade of schuld hun vreugde vinden in God..., Jezus ontdekken... en bij God thuis komen. ... En door het werk van de Heilige Geest komen Gods beloften uit en mag je zelf ook een stukje van die belofte zijn. *Houd je ogen en oren goed open voor het werk van de Heilige Geest!*